

**KASVUN JA OPPIMISEN TUKI
VARHAISKASVATUKSESSA
JA ESIOPETUKSESSA
1/2018
Äänekosken kaupunki**

”Empaattinen, kannustava vuorovaikutus kannattelee lasta”

SISÄLLYS

VARHAISERITYISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Varhaiserityiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestäminen
Erityislastentarhanopettajien tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

TUEN PORTAAT VARHAISKASVATUKSESSA JA ESIOPETUKSESSA

Yleinen tuki
Tehostettu tuki
Erityinen tuki
Tuen tasot varhaiskasvatuksessa

LAADUKKAAN VARHAISKASVATUKSEN JA VARHAISERITYISKASVATUKSEN TOTEUTUMINEN ARJESSA

Kasvatusyhteisön merkitys
Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja varhaiserityiskasvatuksen menetelmät

TUKIPALVELUT JA MONIALAINEN VERKOSTOTYÖ

Äänekosken perhekeskus
Kerhotoiminta
Lastenneuvola
Lapsiperheiden kotipalvelu
Terapiapalvelut
Perheneuvola, psykologipalvelut ja oppilashuolto
Lastensuojelu ja perhetyö
Lasten kuntoutustyöryhmä

LIITTEET

Tukitoimet
Laadukas yleinen tuki
Lupa monialaiseen yhteistyöhön
Tuen kolmiportainen malli puheterapiassa
Tuen kolmiportainen malli toimintaterapiassa
Tuen kolmiportainen malli fysioterapiassa
Huoli lapsesta?- ohjeistus
Lastensuojeluilmoituksen ilmoitusosa
Yhteistyösuunnitelma
Ohjeistus yhteistyölomakkeen käytölle
Suostumus lastenkuntoutustyöryhmään
Esiopetuksen oppilaan asioiden ohjautuminen monialaisen työryhmän palaveriin
Ohjeet lapsen sylissä rauhoittamiseen
Lapsen rauhoittaminen sylissä- kirjauskaavake

VARHAISERITYISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

VARHAISERITYISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Lapsen varhainen tuki, kuntoutus ja opetus järjestetään päiväkodissa, esiopetuspaikassa tai perhepäivähoidossa. Tuki toteutetaan lapsen vahvuuksia ja kehitystarpeita huomioivin toimintatavoin päivittäisen toiminnan yhteydessä. Mikäli arjen pedagogiset tukitoimet eivät riitä ja lapsi selkeästi hyötyisi pienemmästä ryhmästä ja tehostetummasta toiminnasta, varhaiskasvatuspaikasta keskustellaan huoltajien kanssa.

Pienemmissä ryhmissä varhaiserityiskasvatus järjestetään ensisijaisesti niille lapsille, joilla on:

- laaja-alaiset neurologisen kehityksen poikkeamat ja erityisvaikeudet tai vaikeasteinen pitkäaikainen sairaus; päivittäinen suuri hoidollinen tarve (katetrointi, ruokailu nenämahaletkulla); erikoissairaanhoidon lausunto erityisen tuen tarpeesta, esim. autismin kirjo, vaikea cp-vamma, vaikeahoitoinen epilepsia
- keskiasteinen tai vaikea kehityksen erityisvaikeus: kielelliset erityisvaikeudet, dyspraksia, sensomotorisen kehityksen erityisvaikeudet
- laaja-alaiset oppimisen vaikeudet: huomattava kehitysviivästymä, keskiasteinen tai vaikea kehitysvamma
- lapsen tunne-elämän ja varsinkin aggressiivisten tunteiden säätelyn pulmat, jotka johtavat vertaisryhmässä toimimisen huomattaviin vaikeuksiin

ERITYISLASTENTARHANOPETTAJIEN TUKI VARHAISKASVATUKSESSA JA ESIOPETUKSESSA

Äänekoskella erityislastentarhanopettajat toimivat joko pienemmissä ryhmissä tai resurssierityislastentarhanopettajina omilla alueillaan. Erityislastentarhanopettaja mallintaa henkilöstölle toimintamenetelmiä ja -tapoja. Hänen kanssaan pohditaan yhdessä keinoja tukea lasta: miten tehostaa yleistä tukea, onko tarvetta ottaa yhteyttä terapeutteihin tai siirtää lapsi tehostetun tuen piiriin (pedagoginen arvio esiopetuksessa), millaisia yleisen, tehostetun tai erityisen tuen keinoja kannattaa ottaa käyttöön. Tarvittaessa erityislastentarhanopettaja on mukana keskustelussa huoltajien kanssa. Tärkeää on, että lapsi saa tarvitsemaansa tukea mahdollisimman varhain. Perhepäivähoitajat sopivat perhepäivähoidonohjaajan kanssa, milloin erityislastentarhanopettajaan otetaan yhteyttä.

Erityislastentarhanopettajat ovat mukana yksikkökohtaisissa yhteisöllisissä oppilashuoltotyöryhmissä. He osallistuvat myös yksikköjensä ja koko päivähoiton yhteisiin kehittämistehtäviin ja henkilöstön kouluttamiseen.

TUEN PORTAAT VARHAISKASVATUKSESSA JA ESIOPETUKSESSA (liite 1)

YLEINEN TUKI

Yleinen tuki otetaan käyttöön, kun lapsen kehityksen seurannassa on havaittu tuen tarvetta. Lapselle luodaan hyvä varhaiskasvatus- ja oppimisympäristö, jossa arki on mietitty toimivaksi ja lapsen tarpeet ja edellytykset huomioivaksi. Lapsen tuen tavoitteisiin vastataan vertaisryhmässä yhteisen leikin, toiminnan ja oppimisen kautta. (liite 2)

Varhaiskasvatuksessa yleisen tuen tavoitteet kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetuksessa lapsen esiopetuksen suunnitelmaan. Yleistä tukea arvioidaan yhdessä huoltajien kanssa. Tarvittaessa yleistä tukea tehostetaan. Huoltajia myös ohjataan ottamaan yhteyttä terapeutteihin, psykologiin tai perheneuvolaan mahdollisia jatkotutkimuksia varten. Mikäli tuki ei ole ollut riittävää tehdään pedagoginen arvio monialaisesti niiden toimijoiden kanssa, jotka lapsen asioihin olennaisesti liittyvät. Tarvittaessa siirrytään tehostetun tuen piiriin.

TEHOSTETTU TUKI

Tehostettu tuki on yleistä tukea yksilöllisempää ja tavoitteiltaan eriytyneempää. Arjen käytännöissä joustetaan yksilöllisemmin kuin yleisessä tuessa lapsen tarpeiden mukaan.

Tehostetun tuen tavoitteet kirjataan tehostetun tuen oppimissuunnitelmaan. Wilmaan kirjataan pedagoginen arvio ja tehostetun tuen oppimissuunnitelma. Tehostettua tukea arvioidaan säännöllisesti. Mikäli tehostettu tuki ei ole riittävää voidaan lapsen asiat ohjata vanhempien luvalla lasten kuntoutusryhmään tai muihin tutkimuksiin. Tarvittaessa tehdään monialaisesti pedagoginen selvitys, jolla arvioidaan, onko tehostettu tuki riittävää vai onko lapsella erityisen tuen tarve. Jos lapsi ei enää tarvitse tehostettua tukea, tehdään pedagoginen arvio ja palataan yleiseen tukeen.

ERITYINEN TUKI

Erityisen tuen päätöksen tekee alle viisivuotiaiden osalta perhepalvelujohtaja ja yli viisivuotiaiden osalta opetus- ja kasvatustohtaja. Erityisessä tuessa olevan lapsen tuen tarpeet ovat kokonaisvaltaisempia, säännöllisempiä ja vaativat kehityksen osa-alueittain eriytyneimpiä toimenpiteitä kuin tehostetussa tuessa. Erityisessä tuessa käytännöt ovat yksilöllisemmin suunnattuja. Käytössä on riittävästi erityisen tuen menetelmiä ja ammattitaitoa niiden käyttöön. Huoltajat voivat hakea vaikeasti vammaiselle lapselle pidennettyä oppioikeutta asiantuntijalausunnan perusteella. Hakemus osoitetaan opetus- ja kasvatustohtajalle.

Erityisen tuen piirissä olevalla lapselle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS. Esiopetuksessa olevalle oppilaalle HOJKS kirjataan Wilmaan. Erityistä tukea ja sen tarvetta arvioidaan säännöllisesti monialaisesti.

TUEN TASOT VARHAISKASVATUKSESSA

Toimenpide	Yleinen tuki	Tehostettu tuki	Erityinen tuki
Yhteistyö huoltajien kanssa	*Pedagogit ja huoltajat sopivat yhdessä lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi: sopimus varhaiskasvatuksesta, lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma	*Oppimissuunnitelmaan kirjataan, miten tukea tehostetaan * Tuen tarpeen ja toteutuksen säännöllinen arviointi	* HOJKSiin kirjataan lapselle tarjottavat erityisen tuen menetelmät * Tuen tarpeen ja toteutuksen säännöllinen arviointi
Varhaiskasvatuksen erityistyöntekijöiden tuki ja monialainen yhteistyö	*Yhteistyö 4- ja 5 -vuotiaiden lapsen kehityksen seurannassa lastenneuvolan kanssa *Erityislastentarhanopettajan tuki * Tarvittaessa yhteistyö puhe-, toiminta- ja fysioterapeutin kanssa * Tarvittaessa lastensuojelun tai perheneuvolan konsultaatio	*Erityislastentarhanopettajan tuki *Säännöllinen yhteistyö lapsen tarvitsemien muiden työntekijöiden kanssa *Lasten kuntoutustyöryhmä *Yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa	*Erityislastentarhanopettaja ryhmässä tai tiivis tuki *Säännöllinen yhteistyö lapsen tarvitsemien muiden työntekijöiden kanssa * Yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa
Oppimisympäristö:	*Päiväkodin johtajan vastuulla on luoda hyvät puitteet toiminnalle: lapsiryhmän koko, henkilöstö, toteutettava pedagogiikka, työohjeistukset, työvuorot. *Lastentarhanopettajien vastuulla on yhteistyössä tiimin kanssa laatia ryhmän opetussuunnitelma, kasvattajayhteisön toimintatavat sekä luoda myönteinen ja välittävä oppimisympäristö. *Pienryhmätoiminta mahdollistaa lapsen tarpeiden tunnistamisen ja niihin vastaamisen tuen eri tasoilla.	*Pedagogit huolehtivat siitä, että tukea tarvitseva lapsi on osallinen oman ryhmän toimintaan *Pedagogit toteuttavat lasta tukevaa pienryhmätoimintaa ja yksilöllisiä tukitoimia	*Pedagogit huolehtivat siitä, että tukea tarvitseva lapsi on osallinen oman ryhmän toimintaan *Pedagogit toteuttavat lasta tukevaa pienryhmätoimintaa ja yksilöllisiä tukitoimia
Toimenpiteet:		*Pedagoginen arvio monialaisena yhteistyönä	*Pedagoginen selvitys monialaisena yhteistyönä *Perhepalvelujohtajan päätös alle 5-vuotiaista * Opetus- ja kasvatusjohtajan päätös yli 5-vuotiaista

LAADUKKAAN VARHAISKASVATUKSEN JA VARHAISERITYISKASVATUKSEN TOTEUTUMINEN ARJESSA

KASVATUSYHTEISÖN MERKITYS

Lapsen tuen tarpeiden tunnistaminen ja varhaiskasvatuksen tukitoimien toteuttaminen on koko kasvattajayhteisön perusosaamista. Hyvään perusosaamiseen kuuluu kasvattajayhteisön vahva kasvatustietoisuus, jota voidaan kehittää yhteisön ja yksittäisten kasvattajien itsereflektiolla ja koko toiminnan arvioinnilla. Säännölliset tiimipalaverit takaavat ajan yhteiselle pohdinnalle. Kasvattajayhteisön perusosaamista ylläpidetään ja vahvistetaan säännöllisesti täydennyskoulutuksella.

Hyvä ja kannustava vuorovaikutus

Laadukkaaseen kasvatukseen ja kuntoutukseen kuuluu lasten keskinäinen ja kasvattajien keskinäinen sekä kasvattajien ja lasten välinen hyvä ja kannustava ilmapiiri. Lasten välisiä ystävyyssuhteita ja toimimista vertaisryhmässä tuetaan myönteisen ilmapiirin ja kannustuksen kautta. Lapsessa olevaa hyvää arvostetaan ja lapsen vahvuuksia tuetaan. Lapsen tunne- ja itsesääätelytaitoja tuetaan myönteisessä ilmapiirissä. Vastuu hyvästä vuorovaikutuksesta on kasvattajalla.

Havainnointi

Lasten toimintaa ja leikkiä havainnoimalla saadaan tietoa lasten yksilöllisestä kehityksestä, vahvuuksista ja tuen tarpeista. Havaintojen kirjaaminen auttaa löytämään kullekin lapselle tarkoituksen mukaiset kasvun ja oppimisen tavoitteet. Tilanteita havainnoimalla voidaan arvioida myös kasvattajien toimintatapojen toimivuutta.

Vasut ja kasvatusyhteistyö

Hyvä ja toimiva kasvatusyhteistyö on kuntoutuksen perusta. Varhaiskasvatus- ja oppimissuunnitelmat laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista toteutetaan ja arvioidaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

LAADUKKAAN VARHAISKASVATUKSEN JA VARHAISERITYISKASVATUKSEN MENETELMÄT

Lapsen oppimisympäristöä mukautetaan ja varhaiskasvatuksen arjen kuntouttavia menetelmiä otetaan käyttöön lapsen tarpeen ja tuen tason mukaisesti. Arjen kuntouttavia menetelmiä ovat mm.

Struktuuri

Lapsen mahdollisuuksia ennakoida toimintaa ja hänen käyttäytymiseensä kohdistuvia odotuksia tuetaan vahvistamalla hänen ympäristönsä struktuuria. Struktuuri käsitetään ajan, paikan, ihmisten ja toiminnan säännöllisyytenä ja pysyvyytenä.

Pienryhmätoiminta

Pienryhmätoiminnalla mahdollistetaan jokaiselle lapselle läheinen vuorovaikutus aikuisen kanssa ja kuulluksi tuleminen. Pienryhmässä on mahdollista saada yksilöllisempää

huomiota, aikuisen tukea ja ohjausta. Suunnitelmallinen pienryhmätoiminta mahdollistaa rauhallisemman arjen ja tuen kohdistamisen yksilöllisemmin.

Lapsen oman toiminnan ohjaus

Lasta opetetaan ajattelemaan ja tekemään päätöksiä. Hänelle opetetaan toimintaa helpottavia tottumuksia ja päivittäisiin toimiin liittyviä taitoja. Lasta ohjataan asettamaan tavoitteita, myös osatavoitteita, ja tunnistamaan omaa osaamistaan ja onnistumistaan.

Leikki

Lapsi oppii leikin kautta. Lapset tarvitsevat leikkitilanteisiin aikuisen läsnäoloa. Se tuo turvallisuuden tunnetta. Leikkitilanteissa läsnä oleva kasvattaja pystyy tarvittaessa ohjaamaan leikkiä ja osallistumaan oikeudenmukaisesti konfliktitilanteiden selvittelyyn. Leikkihetkiä havainnoimalla aikuinen oppii tuntemaan lapsia entistä paremmin.

Kuvien käyttö ja tukiviittomat

Kuvien käyttö tukee lapsen oppimista monella tapaa. Kommunikoinnin tukena käytettynä kuvat tukevat tilannetajua ja vastavuoroisuutta sekä helpottavat puheen tuottoa ja ymmärtämistä. Kuvien avulla voidaan myös auttaa lasta saamaan järjestystä elämäänsä ja hahmottamaan ajankäyttöä. Kuvat auttavat lasta keskittymään ja suuntaamaan tarkkaavaisuuttaan sekä auttavat ohjaamaan lapsen omaa toimintaa. Kasvattajien tehtävä on opettaa lapselle kuvien käyttö. Koko ryhmän henkilökunnan tulee osata kuvien käyttö.

Myös tukiviittomia voidaan käyttää joidenkin lasten kanssa puheen tuoton ja ymmärtämisen tukena. Tukiviittomisella tarkoitetaan puheen avainsanojen viittomista puheen aikana.

Kehityksen osa-alueiden tukeminen

Lapsen yksittäisten kehityksen osa-alueiden tukeminen liitetään luontevasti muuhun toimintaan yhteisten tavoitteiden suuntaisesti. Osa-alueita tuetaan kasvatuksen menetelmien ja sisältöjen valinnalla.

Lapsen tuen tarpeen arviointi ja suunnittelu edellyttävät lapsen kehityksen ja pedagogisen toiminnan tuntemusta. Lisäksi tarvitaan erityisen ohjauksen ja opetuksen menetelmien tuntemista ja erityisosaamista. Erityisosaamista kasvattajayhteisöön voivat tuoda erityislastentarhanopettajat sekä erityistyöntekijät, mm. terapeutit, psykologi ja koulukuraattori. Huoltajilta pyydetään lupa monialaiseen yhteistyöhön (liite 3).

TUKIPALVELUT JA MONIAMMATILLINEN VERKOSTOTYÖ

ÄÄNEKOSKEN PERHEKESKUS

Perhekeskuksen tehtävänä on tukea vanhemmuutta tarjoamalla kaikille lapsiperheille monimuotoisia avoimen varhaiskasvatuksen palveluita, vertaisryhmätoimintaa sekä erilaisia tapahtumia. Näissä kohtaamispaikoissa perheillä on mahdollisuus tavata toisiaan, tarjota lapsille leikki- ja ryhmäkokemuksia turvallisessa ympäristössä tai saada helposti ja nopeasti apua arjen pulmiin tai jaksamiseen.

Avoin päiväkoti ja muut avoimet perheiden kohtaamispaikat muodostavat perhekeskuksen ytimen. Avoimet päiväkodit ovat avoinna perjantaisin klo 9-12 (Äänekoski) ja maanantaisin klo 9-12 (Suolahti). Perhekeskuksen avoimeen toimintaan ei ole ennakoilmoittautumista, ja kaikki toiminta on perheille maksutonta. Lisätietoja toiminnasta ja ajankohtaisista asioista perhekeskustoiminnan Facebook-sivuilta

<https://www.facebook.com/aanekoskenperhekeskustoiminta/>

Äänekosken kaupungin varhaiskasvatus, neuvolat, perheneuvola, oppilashuolto, lapsiperheiden kotipalvelu, ennaltaehkäisevät sosiaalityön palvelut, seurakunta sekä eri järjestötoimijat tekevät perhekeskustoiminnassa yhteistyötä ja ovat tavoitettavissa perhekeskustoiminnan kautta helposti.

Perhekeskuksen yhteystiedot:

Lapsiperheiden palveluohjaaja auttaa oikean palvelun löytämisessä. Palveluohjaajan kautta myös palvelutarpeen arvioinnit.

Lapsiperheiden palveluohjaaja Pia Hannuksela, p. 0400 115651

Neuvolan perheohjaajaan voi olla yhteydessä erityisesti alle kouluikäisten lasten kasvatasioissa tai lapsen odotukseen, vanhemmuuteen ja parisuhteeseen liittyvissä asioissa.

Neuvolan perheohjaaja Päivi Sikiö, p. 020 6322767

Perhekeskuskoordinaattori vastaa perhekeskustoiminnasta ja sen kehittämisestä.

Perhekeskuskoordinaattori Elina Lämsä, p. 0400 115190

KERHOTOIMINTA

Äänekosken kaupungin kerhotoimintaa järjestetään 3-5- vuotiaille lapsille. Kerhoon voi osallistua 1-3 kertaa/viikko.

- Ma klo 8.30 - 11.30 3-vuotiaat ja klo 12.30 - 15.30 4-5 -vuotiaat
- Ti klo 8.30 - 11.30 4-5 -vuotiaat
- Ke klo 8.30 - 11.30 3-vuotiaat ja klo 12.30 - 15.30 4-5 -vuotiaat
- To klo 8.30 - 11.30 ja klo 12.30 - 15.30 4-5- vuotiaat

Kerhoon haetaan sähköisellä hakemuksella. Mikäli sähköinen hakeminen ei ole teknisesti mahdollista, hakulomakkeen voi hakea kerholta (Häränvuirantie 8). Voit myös tulostaa hakemuksen Äänekosken kaupungin sivuilta.

LASTENNEUVOLA

Lastenneuvolan tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea vanhempia turvallisessa, lapsilähtöisessä kasvatuksessa ja lapsen hyvässä huolenpidossa.

Neuvolatoimintaa säätelevän asetuksen mukaan neuvolassa järjestetään alle kouluikäisille lapsille vähintään 15 terveystarkastusta, joista viisi toteutetaan ns. laajoina, koko perheen terveyttä ja hyvinvointia kartoittavina terveystarkastuksina yhteistyössä terveydenhoitajan ja lääkärin kanssa. Fyysisen ja psyykkisen kehityksen seurannan ohella terveystarkastuksiin sisältyvät vuorovaikutuksen ja kielellisen kehityksen sekä motoristen ja sosiaalisten valmiuksien arvioinnit. Terveystarkastuksissa käytetään valtakunnallisia, tutkittuja seulontamenetelmiä. Kolme – viisivuotiaiden lasten terveystarkastuksiin sisältyy leikki-ikäisen neurologinen kehitysarvio (LENE) ja lapsen kehityksen seuranta laajentuu päivittäistoimintoihin, työskentelytaitoihin ja oppimisvalmiuksien arviointiin. Säännöllisten terveystarkastusten avulla pyritään havaitsemaan lapsen erilaiset tuen tarpeet mahdollisimman varhain tarvittavien lisätutkimusten käynnistämiseksi ja tarkoituksenmukaisten tukipalvelujen tai hoidon järjestämiseksi.

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten kehityksen seurannassa käytössä on lastenneuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteinen Lapsen kehityksen tukeminen – lomake (liite 4). Lapsen varhaiskasvatustyöyksikössä täytetty lomake käsitellään vanhempien kanssa ja lähetetään heidän suostumuksellaan neuvolan terveydenhoitajalle noin viikkoa ennen 4- ja 5-vuotisneuvolakäyntiä. Lastenneuvolan terveydenhoitaja kirjaa lomakkeelle terveystarkastuksessa havaitut keskeiset huomiot sekä mahdolliset jatkosuositukset tuen tai lisätutkimusten tarpeesta ja antaa vanhemman suostumuksella palautteen käynnistä takaisin lapsen varhaiskasvatustyöyksikköön. Yhteistyössä lapsen, vanhempien, neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa tehtyjä havaintoja hyödynnetään lapsen yksilöllisen kasvun ja kehityksen tukemisessa. Esiopetusvuoden syksyllä terveydenhoitajat ovat yhteydessä kaikkiin esiopetusryhmiin, jokaisessa esiopetuksen oppilashuollon työryhmässä on myös terveydenhoitaja mukana.

LAPSIPERHEIDEN KOTIPALVELU

Lapsiperheiden kotipalvelu on perheiden kotona tapahtuvaa tukea ja apua, joka on tarkoitettu kunnan alueella asuville kaikille lapsiperheille. Sen tarkoitus on tukea perheiden omatoimista selviytymistä. Kotipalveluun kuuluvat päivittäiset kodin arjen tehtävät ja lastenhoito, kasvatuksessa ohjaaminen sekä vanhemmuuden tukeminen. Perheet voivat ottaa yhteyttä suoraan kotipalveluun. Palvelu on maksullista.

Lisätietoja Marika Vuorinen p. 020 632 2222, marika.vuorinen@aanekoski.fi

Kotipalvelua voi saada esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- raskaus ja synnytys
- monikkoperhe vauva- ja pikkulapsivaiheessa
- perheessä on kriisi
- lapsen sairaus tai vamma
- vanhemman sairastuminen
- vanhemman masennus
- vanhemman asiointi, esim. sairaala- ja terapiakäynnit

Kotipalvelua ei voida myöntää:

- pelkkä siivouksen tarve
- äkillinen lapsen sairastuminen tilanteessa, jossa vanhemmilla on oikeus jäädä hoitamaan lasta
- kotona tehtävä etätyö
- opiskelu ja luennoilla käynti
- vanhempien harrastukset
- henkilökohtainen avustajan tarve

Kotipalvelun tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon mm. avun tarpeen kiireellisyys ja mahdollisuus saada apua lähiverkostolta tai yksityisiltä palvelun tuottajilta.

TERAPIAPALVELUT

Alle kouluikäiset lapset, joilla on puheen tai kielellisen kehityksen viivettä tai häiriötä, suositellaan **puheterapeutin** vastaanotolle. Tavallisemmin lapset ohjautuvat puheterapeutille lastenneuvolan ikäkausitarkastusten kautta tai varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajien tai erityislastentarhanopettajien ohjaamina. Perheet voivat myös itse ottaa yhteyttä puheterapiaan, mikäli heillä on lapsen puheen kehitykseen liittyvä huoli. (liite 5)

Toimintaterapeutin arvioon ohjataan lapset, joilla on hienomotoriikan, hahmotuksen, aistitoimintojen, oman toiminnan ohjauksen tai keskittymisen pulmia. Lapset tulevat toimintaterapeutille pääsääntöisesti lastenneuvoloiden ja varhaiskasvatuksen tai koulun kautta. Vanhemmat voivat myös itse varata ajan toimintaterapeutille. Toimintaterapiaan sisältyy lapsen toimintaterapiatarpeen arviointi (taidot, tarkkaavuus sekä aisti-informaation käsittelyn kartoitus), lapsen vanhempien ja hänen lähipiirinsä neuvonta sekä yhteistyö eri tahojen kanssa. (liite 6)

Fysioterapeutin vastaanotolle ohjataan lapset, joilla on karkeamotorista viivettä, poikkeavia liikemalleja tai tuki- ja liikuntaelinongelmia. Lapset ohjautuvat vastaanotolle pääsääntöisesti lastenneuvolan ikäkausitarkastuksissa tehtävien Lene-seulontojen kautta, varhaiskasvatuksen lastentarha- tai erityislastentarhaopettajien ohjaamina tai vanhempien oman huolen perusteella. (liite 7)

PERHENEUVOLA, PSYKOLOGIPALVELUT JA OPPILASHUOLTO

Perheneuvola auttaa lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä ja perheen vuorovaikutusongelmissa. Lasten asioissa palvelut on tarkoitettu 0-13-vuotiaille lapsille ja heidän perheille. Perheneuvolassa työskentelee kaksi psykologia, sosiaalityöntekijä, toimistos sihteeri ja perustiimiä täydentää lastenpsykiatrian erikoislääkäri reilun kuukauden välein.

Vanhemmat voivat ottaa yhteyttä perheneuvolaan ollessaan huolestuneita lapsen käyttäytymisestä, sosiaalisesta selviytymisestä tai kehityksestä. Tukea tarjotaan myös perheen kriisitilanteisiin ja perheenjäsenten välisiin ristiriitoihin. Ratkaisuja huolenaiheisiin etsitään yhdessä perheen kanssa. Työmuotoja ovat lapsen kasvuun, kehitykseen ja tunne-elämään liittyvät tutkimukset, arviointi, erilaiset terapiat ja perheasioiden sovittelu. Perheasioiden sovittelu on vapaaehtoinen keskustelumahdollisuus avio- ja avoeroa miettiville tai erojärjestelyjä tekeville. Siinä pyritään auttamaan perheenjäseniä löytämään ristiriitoihin ja ongelmiin ratkaisuja keskusteluin ja sopimuksin. Erityisesti kiinnitetään huomiota lasten asemaan ja myönteisten suhteiden säilyttämiseen molempiin vanhempiin myös mahdollisen avioeron jälkeen.

Perheneuvola voi antaa konsultaatioapua ja työnohjausta terveydenhoitajille, varhaiskasvattajille ja muille sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille.

Terveyskeskuspsykologi tutkii ja arvioi alle kouluikäisen lapsen, jos lastenneuvolassa, varhaiskasvatuksessa tai erityistyöntekijöillä tulee huoli lapsen kehityksestä. Alle kouluikäisten lasten vanhemmilla on mahdollisuus tulla keskustelemaan terveyskeskuspsykologin vastaanotolle lapsen hyvinvointiin ja kehitykseen liittyvissä asioissa kuin myös omissa, vanhemmuutta koskevissa asioissa. Äidin uupuminen, synnytyksen jälkeinen masennus, synnytyspelko ja –trauma voivat olla myös vastaanotolle hakeutumisen syitä. Keskosina syntyneille tehdään psykologin tutkimus lapsen ollessa 4-vuotias. Terveyskeskuspsykologi antaa myös konsultaatiotukea terveydenhoitajille ja varhaiskasvattajille

Koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut:

Koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut koskevat esiopetusikäisiä lapsia. Palvelujen tarkoituksena on tukea lasten ja esiopetusyhteisön hyvinvointia. Oppilashuoltoa toteutetaan **ensisijaisesti** ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana **yhteisöllisenä** oppilashuoltona (osallisena esikoulun arjessa).

Yhteisöllinen oppilashuolto on esimerkiksi:

- monialaista yhteistyötä
- ryhmän työntekijöiden konsultaatiota
- esiopetusyksikön joustavien tukitoimien suunnittelua
- esiopetusryhmien kanssa työskentelyä
- kehittämistä (esiopetusyksikön sisäinen, esiopetusyksikköjen yhteinen, kunnan palvelurakenne)
- koulutuksia ja infoja

Lapsilla on oikeus myös yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Vanhemmat voivat ottaa yhteyttä koulukuraattoriin tai koulupsykologiin. Huoltajien suostumuksella aloitteen yhteistyöstä voi tehdä myös viranomaistaho. Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalveluiden tarkoitus on turvata lapsille riittävä tuki ja ohjaus esiopetuksen käyntiin, ehkäistä ja poistaa lasten oppimiseen ja kehitykseen liittyviä sosiaalisia ja psyykkisiä vaikeuksia sekä edistää esikoulun ja kodin välistä yhteistyötä. Palvelut ovat luottamuksellisia ja vapaaehtoisia.

Yksilökohtainen oppilashuolto on esimerkiksi:

- palveluohjausta
- kartoitustyötä
- ohjausta ja neuvontaa lapselle, huoltajille, henkilökunnalle
- lapsen tapaamiset
- huoltajien/perheen tapaamiset
- oppimisvaikeustutkimuksia ja niiden tarpeen arviointia
- jatko-ohjausta ja yhteistyökumppaneiden konsultointia

Koulunmäen yhtenäiskoulu ja siihen siirtyvät esikoululaiset:

Koulupsykologi p. 020 632 3007

Koulukuraattori p. 020 632 3004

Telakkakadun koulu, Asemakadun koulu, Sumiaisten koulu, Konginkankaan koulu, Koiviston koulu, Hietaman koulu, Honkolan koulu ja näihin alakouluihin tulevat esikoululaiset:

Koulupsykologi p. 020 632 3005

Koulukuraattori p. 020 632 3008

LASTENSUOJELU JA PERHETYÖ

Lastensuojelu

Lastensuojelun tavoitteena on edistää lapsen suotuisaa kehitystä ja hyvinvointia ja tukea lapsen vanhempia tai muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä tehtävässään. Palvelutarpeen arviointi alkaa, kun sosiaalitekijät saavat ilmoituksen lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai lapsen oma käyttäytyminen edellyttävät tilanteen selvittämistä. Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa, mutta viranomaiset, mukaan lukien myös varhaiskasvatuksen henkilöstö, ovat lain mukaan velvollisia tekemään lastensuojeluilmoituksen (liitteet 8 ja 9). Myös vanhemmat tai lapsi itse voivat ottaa yhteyttä lastensuojeluun. Palvelutarpeen arvioinnin jälkeen päätetään alkaako lastensuojelun asiakkuus vai ei. Asiakkuuden alettua tukitoimia suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä perheen kanssa. Lastensuojelun avohuollon tukitoimia ovat mm. tehostettu perhetyö, tukiperhe tai –henkilö, harrastusten ja koulunkäynnin tukeminen, ohjaus ja neuvonta. Varhaiskasvatus voi olla yksi perheelle tarjottavista avohuollon tukitoimista. Tällöin tehdään yhteistyösuunnitelma perheen, varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun välille (liitteet 10 ja 11).

Lastensuojelu voi antaa konsultaatiota varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Lapsen asioista voi keskustella nimettömänä palveluohjaajan kanssa tilanteen puntaroimiseksi moniammatillisesti tai sen pohtimiseksi, onko syytä tehdä lastensuojeluilmoitus.

Perhetyö

Perhetyö on tarkoitettu perheille, joissa on alaikäisiä lapsia ja yhdessä todettu perhetyön tarve. Perhetyö aloitetaan palvelutarpeen arvioinnilla.

Ehkäisevä perhetyö on vanhemmuutta tukevaa ja ennaltaehkäisevää työskentelyä perheen kanssa arjen erilaisissa haastavissa elämäntilanteissa. Tavoitteena on tukea perheen omaa selviytymistä ja edistää hyvinvointia. Tukea voidaan tarjota mm. vanhemmuuteen, lasten kasvatukseen, arjen sujumiseen, vanhemman jaksamiseen, perheen vuorovaikutukseen tai perhettä kohdanneeseen kriisiin. Perhetyö voi olla keskustelua, ohjausta, neuvontaa ja/ tai konkreettista auttamista. Työskentelyn pohjaksi tehdään aina perhetyön suunnitelma, johon kirjataan yhdessä perheen kanssa asetetut tavoitteet. Suunnitelma tehdään yleensä kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Perhetyötä on mahdollista saada pääsääntöisesti arkisin klo 8 -18. Palvelu on maksutonta. Perhe voi ottaa itse yhteyttä palveluohjaajaan, p. 0400 115 407. Perhetyöhön saa yhteyden myös eri toimijoiden kautta, kuten neuvola, päivähoito, sosiaali- ja terveysalojen ammattilaiset.

Lisätietoja myös Äänekosken kaupungin nettisivuilta:

<http://www.aanekoski.fi/palvelut/lapset-ja-nuoret/lapsiperheiden-kotipalvelu>

<http://www.aanekoski.fi/palvelut/sosiaalipalvelut/sosiaality/lastensuojelu>

Tehostettu perhetyö

Tehostettu perhetyö on yksi lastensuojelun avohuollon tukitoimista. Lastensuojelun asiakkaaksi tullaan lastensuojeluilmoituksen ja sitä seuraavan palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Tehostettu perhetyö tukee asiakasperheitä, jotka tarvitsevat erityistä tukea haasteellisen tilanteensa vuoksi. Tehostettua perhetyötä on mahdollista saada perheen kanssa yhdessä laaditun palvelutarpeen arvioinnin tai asiakassuunnitelman perusteella. Tehostettu perhetyö vaatii perheeltä sitoutumista ja valmiutta muutokseen.

Tavoitteena on perheen tukeminen parempaan elämänhallintaan, muutostarpeiden tunnistamiseen ja kriisistä selviämiseen sekä perheen omien voimavarojen vahvistumiseen. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti yhdessä perheen kanssa. Työ on suunnitelmallista, tavoitteellista ja määräaikaista työskentelyä yhdessä perheen kanssa. Tehostettua perhetyötä toteutetaan ensisijaisesti kotikäynteinä. Kotikäynnit sisältävät keskustelua, yhdessä tekemistä, ohjausta ja neuvontaa kasvatustilanteissa sekä arjen hallinnassa. Työtä tehdään yhteistyössä perheen verkostojen kanssa.

Palvelu on perheelle maksutonta. Palvelun piiriin tullaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän päätöksellä.

LASTEN KUNTOUTUSTYÖRYHMÄ

Lasten kuntoutustyöryhmä on moniammatillinen asiantuntijaryhmä, jossa ovat mukana lapsen huoltajat, lääkäri, lastenneuvolan terveydenhoitaja ja tarpeen mukaan terapeutteja (fysio-, puhe- ja /tai toimintaterapeutti) sekä muita lapsen arjessa toimivia henkilöitä.

Aloite lapsen asioiden käsittelyyn voi tulla keneltä toimijalta tahansa, mikäli herää huoli lapsen kehityksestä. Myös lapsen huoltajat voivat tehdä aloitteen lapsen asioiden käsittelystä kuntoutustyöryhmässä. Asioiden käsittelyyn tarvitaan aina lapsen huoltajan kirjallinen suostumus (liite 12).

Työryhmä toimii konsultoivana tahona ensisijaisesti alle kouluikäisten lasten kehityksen ja oppimisen vaikeuksissa. Tarpeen mukaan lapselle suunnitellaan tarvittavat tukitoimet ja mahdolliset jatkotutkimukset.

Tavallisimpia lasten kuntoutustyöryhmässä käsiteltäviä asioita ovat erilaiset puheen ja karkeamotorisen kehityksen viiveet, tarkkaavaisuuteen ja keskittymiseen liittyvät ongelmat sekä muut oppimisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen haasteet

TUKITOIMET**(1.8.2017)**Lapsen hyvä päivä

- Laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus kaikille, kasvua, kehitystä ja oppimista tukeva toimintakulttuuri, yhteisöllisyys, yhteistyö perheiden kanssa, turvallisuus

Tuen kolmiportaisuusProsessit

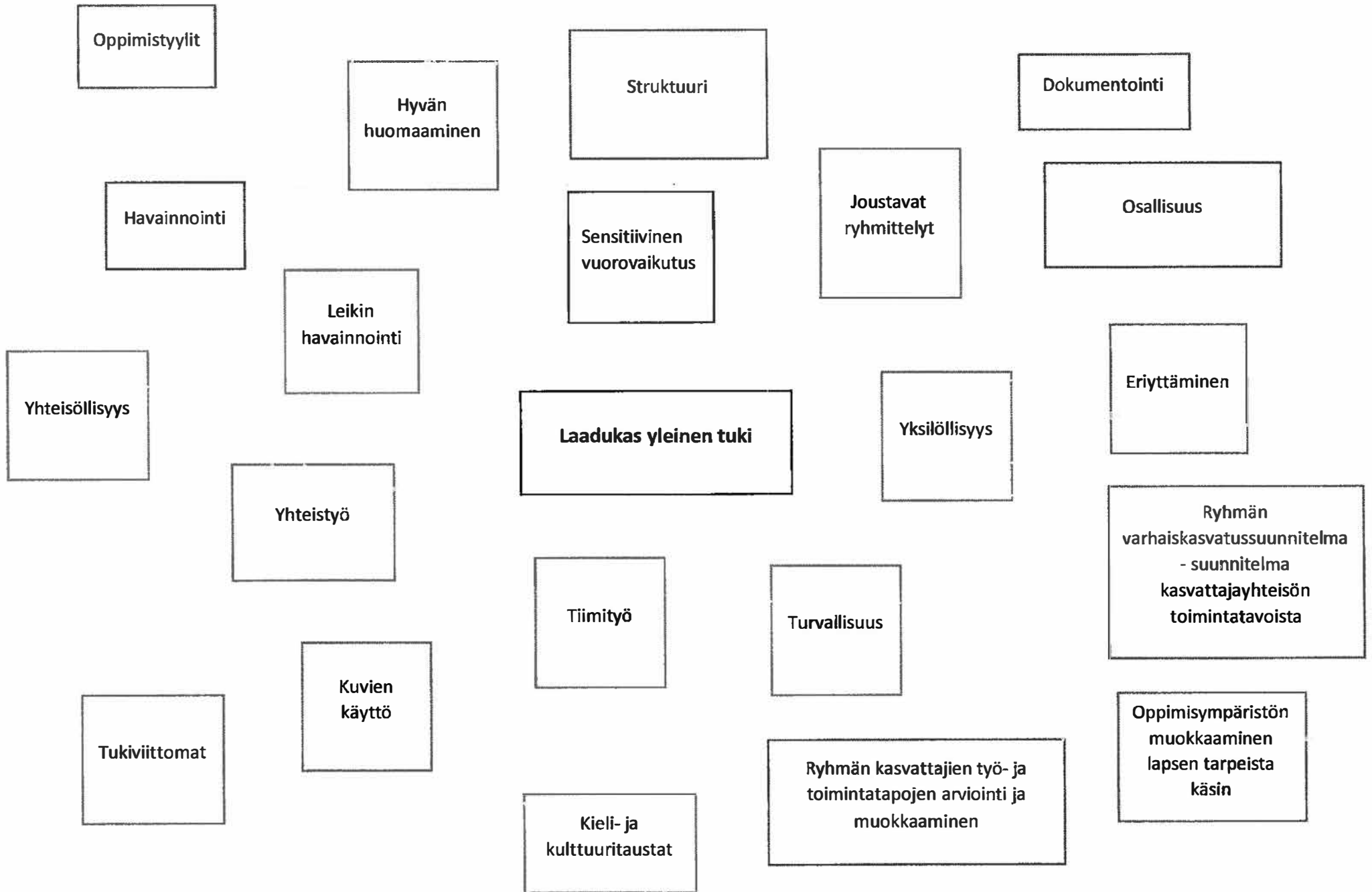
Oppimissuunnitelma	Pedagoginen arvio	Tehostetun tuen oppimissuunnitelma	Pedagoginen selvitys	Erityisen tuen päätös ja HOJKS
---------------------------	--------------------------	---	-----------------------------	---------------------------------------

Opetuksen ja tuen suunnittelu

Oppimissuunnitelma Oppimissuunnitelma (tehostettu tuki) HOJKS

Tukimuodot	Tukimuodot	Tukimuodot
strukturi eriyttäminen oppimisympäristön muokkaus yksilöllinen ohjaus erilliset tukiohjelmat erityislastentarhanopettajan tuki oppilashuollon tuki (esiopetus) osa-aikainen erityisopetus monialainen yhteistyö lastenneuvola terapiapalvelut lasten kuntoutusryhmä apuvälineet avustaja-, tulkitsemispalvelut	strukturi eriyttäminen oppimisympäristön muokkaus yksilöllinen ohjaus erilliset tukiohjelmat erityislastentarhanopettajan tuki opllashuollon tuki (esiopetus) osa-aikainen erityisopetus monialainen yhteistyö lastenneuvola terapiapalvelut lasten kuntoutusryhmä apuvälineet avustaja-, tulkitsemispalvelut	strukturi eriyttäminen oppimisympäristön muokkaus yksilöllinen ohjaus erilliset tukiohjelmat erityislastentarhanopettaja ryhmässä oppilashuollon tuki (esiopetus) kokoaikainen erityisopetus monialainen yhteistyö lastenneuvola terapiapalvelut lasten kuntoutusryhmä apuvälineet avustaja-, tulkitsemispalvelut

Tuen järjestäminen: joustavat ryhmittelyt, ryhmäko, samanaikaisopetus, tiimityö, pienryhmätoiminta

LUPA MONIALAISEEN YHTEISTYÖHÖN (1.11.2017)

Annamme luvan resurssierityislastentarhanopettaja /
erityislastentarhanopettaja / lastentarhanopettaja

keskustella lapsemme

asioista monialaisesti seuraavien yhteistyötahojen kanssa:

Yhteistyötaho	Huoltajan allekirjoitus, pvm	Huoltajan allekirjoitus, pvm	Muuta huomioitavaa
Lastenneuvola			
Perheneuvola			
Koulun edustaja (erityisopettaja, luokanopettaja, psykologi, kuraattori, rehtori)			
Sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä			
Puheterapeutti			
Toimintaterapeutti			
Fysioterapeutti			
Muu varhaiskasvatuksen / esiopetuksen edustaja			
Muu, mikä?			

Äänekosken kaupunki
Lastenneuvola
Varhaiskasvatus

4- ja 5- vuotiaan LAPSEN KEHITYKSEN TUKEMINEN

Kodin, neuvolan ja varhaiskasvatuksen välinen luottamuksellinen yhteistyö lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa on tärkeää. Tämä seurantalomake on osa neuvolassa suoritettavia 4- ja 5-vuotistarkastuksia. Lomakkeen tarkoituksena on saada monipuolinen kuva lapsen kehityksestä ja löytää ne mahdolliset kehityksen osa-alueet, joita tulisi vahvistaa.

Lomake toimitetaan varhaiskasvatuksen henkilökunnan täyttämänä lapsen omalle terveydenhoitajalle neuvolaan sisäisessä postissa n. viikkoa ennen neuvolakäyntiä. Sitä ennen lomake käydään läpi keskustellen vanhempien kanssa.

Lastenneuvolan terveydenhoitaja kirjaa keskeiset huomiot ja mahdolliset jatkosuositukset lomakkeeseen ja antaa palautteen käynnistä varhaiskasvatukseen. Yhteistyössä tehtyjä havaintoja hyödynnetään lapsen yksilöllisen kasvun tukemisessa. Lomake palautuu vanhempien suostumuksella sisäisessä postissa lapsen päivähoito- tai kerhopaikkaan.

Varhaiskasvatuksesta lomake siirtyy lapsen varhaiskasvatussuunnitelman mukana esiopetukseen. Tarvittaessa lomake voidaan kopioida myös lapsen kanssa työskenteleville terapeuteille.

Lastenneuvolan terveydenhoitajat
Varhaiskasvatuksen henkilökunta

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI

Lapsen nimi: _____ Synt.aika: _____

LASTENNEUVOLA

Päiväkoti: _____ Ryhmä: _____

VARHAISKASVATUS

Yhteyshenkilö: _____ Puh. _____

1. Päivittäiset toiminnot	4-vuotias			5-vuotias		
	Tarvitsee harjoitusta	Taito kehittymässä	Osoo/ kyllä	Tarvitsee harjoitusta	Taito kehittymässä	Osoo/ kyllä
Ruokailu						
Riisuminen / pukeminen						
Omatoimisuus WC-toiminnoissa						
Tavaroista huolehtiminen (omat tavarat, lelujen kerääminen lelun jälkeen)						
Päiväjärjestyksen hahmottaminen (päivän kuiku, arkirutiinit)						
Muutosten kohtaaminen (siirtäminen, sopeutuminen, juuttuminen, ennakoiminen)						
Rauhoittuu päivälevolle						
Hoitopäivän pituus keskimäärin			tuntia			tuntia
Lisätietoja						
2. Mina-käsitys	4-vuotias			5-vuotias		
	Tarvitsee harjoitusta	Taito kehittymässä	Osoo/ kyllä	Tarvitsee harjoitusta	Taito kehittymässä	Osoo/ kyllä
Itsetietoisuus (nimi, ikä, sukupuoli, perhe)						
Itsevarmuus (oma-aloitteisuus, luottamus omiin taitoihin, rohkeus)						
Itsetunto (hyväksyy itsensä, tyytyväisyys taitoihin, rohkeus)						
Itsenäisyys (riippuvuus suhteessa aikuiseen)						
Tunteiden ilmaiseminen						
Kehon hahmottaminen ja hallinta (kehon osien nimeäminen, liikuttaa pyydettäessä)						
Lisätietoja						

7. Vuorovaikutus, kieli, puhe	4-vuotias			5-vuotias		
	Tarvitsee harjoitusta	Taito kehittymässä	Osoo/ kyllä	Tarvitsee harjoitusta	Taito kehittymässä	Osoo/ kyllä
Ymmärtää puheen ja ohjeet kahden kesken						
Ymmärtää puheen ja ohjeet ryhmätilanteissa						
Vastaa kysymyksiin (myös miksi-kysymyksiin), osaa perustella vastauksensa						
Jaksaa kuunnella (aikuisia, toisia lapsia)						
Jaksaa kuunnella satuja						
Sanavarasto, nimeäminen						
Hallitsee ikäisensä käsitteet (päävärit, lukumäärä, tavalliset sijaintikäsitteet)						
Puhe selkeää, vain yksittäisiä äännevirheitä						
Käyttää pää- ja sivulauseita						
Kielioppimuodot ja taivutus lähes virheetöntä (mm. superlatiivi)						
Keskustelee hyvässä vuorovaikutuksessa, katsekontakti keskustellessa						
Kerronta sisällöllisesti ymmärrettävää ja loogista						
Pysyy asiassa						
Pystyy kertomaan myös tilanteen ulkopuolisista asioista						
Kilnnostunut kielellisistä leikeistä (riimittely)						
Muuta (ilmeikkyyys, äänenkäyttö, puhetapa tms.)						
Lisätietoja						

Vanhempien huomioita

Muita huomioita / Yhteenveto

Mahdolliset yhteistyötahot, konsultoinnit, tutkimukset, aika, paikka

Huoltajien suostumus:

Varhaiskasvatuksen havainnot saa lähettää

4-vuotisneuvolaan Kyllä [] Ei []

Äänekoskella ____ / ____ 20 ____

Lapsen vanhemman / huoltajan allekirjoitus

Lapsen vanhemman / huoltajan allekirjoitus

Päiväkodin työntekijän allekirjoitus

Varhaiskasvatuksen havainnot saa lähettää

5-vuotisneuvolaan Kyllä [] Ei []

Äänekoskella ____ / ____ 20 ____

Lapsen vanhemman / huoltajan allekirjoitus

Lapsen vanhemman / huoltajan allekirjoitus

Päiväkodin työntekijän allekirjoitus

Neuvolan palaute 4-vuotiaasta lapsesta varhaiskasvatukseen		Pvm. ____/____ 20____
Kuulo	Näkö	Allergiat
Havaintoja lapsesta 4-vuotisneuvolakäynnillä		
Vanhempien kanssa sovitut asiat		
Jatkosuunnitelmat		
[] seuraava neuvolakäynti _____-vuotiaana		
[] seuraava neuvolakäynti _____ kuluttua		
[] ohjattu	[] puheterapeutille	
	[] fysioterapeutille	
	[] toimintaterapeutille	
	[] psykologille	
	[] muu taho :	_____
Äänekoskella	____/____ 20____	
Terveystenhoitaja	_____	
Neuvola	_____ puh _____	
Neuvolan havainnot saa lähettää varhaiskasvatukseen		Kyllä [] Ei []
Äänekoskella	____/____ 20____	
_____	_____	
Lapsen vanhemman / huoltajan allekirjoitus	Lapsen vanhemman / huoltajan allekirjoitus	

Neuvolan palaute 5-vuotiaasta lapsesta varhaiskasvatukseen		Pvm. ____/____/20____
Kuulo	Näkö	Allergiat
Havainnot lapsesta 5-vuotisneuvolakäynnillä		
Vanhempien kanssa sovitut asiat		
Jatkosuunnitelmat		
[] seuraava neuvolakäynti _____-vuotiaana		
[] seuraava neuvolakäynti _____ kuluttua		
[] ohjattu	[] puheterapeutille	
	[] fysioterapeutille	
	[] toimintaterapeutille	
	[] psykologille	
	[] muu taho :	_____
Äänekoskella	____/____/20____	
Terveystoimittaja	_____	
Neuvola	_____ puh _____	
Neuvolan havainnot saa lähettää varhaiskasvatukseen		Kyllä [] Ei []
Äänekoskella	____/____/20____	
_____	_____	
Lapsen vanhemman / huoltajan allekirjoitus	Lapsen vanhemman / huoltajan allekirjoitus	

TUEN KOLMIPORTAINEN MALLI PUHETERAPIASSA/ lapset

Asiakkaat ohjautuvat puheterapeuteille pääsääntöisesti neuvoloista Lene-seulonnan ja puheterapeuttien oman ohjeistuksen mukaisesti arvioon. *Arviointikäynnejä tarpeen mukaan 1-5, joiden pohjalta laaditaan kullekin yksilöllinen suunnitelma.*

YLEINEN TUKI:

Ikään nähden lievät pulmat artikulaatiossa (esim. 6v yksittäinen äänne) tai kielellisissä taidoissa (esim. 2-2½-vuotiaalla lievä puheen tuoton viive, hitautta käsitteiden oppimisessa):

Kotiin ohjeet ja harjoituksia, jotka käydään läpi lapsen ja vanhempien kanssa. Sovitaan seuranta-aika 2-3 kuukauden päähän tai vanhemmat itse varaavat uuden ajan tarpeen mukaan.

Tai sovitaan tiivis 5 käynnin jakso (jos esim. artikulaatiovirhe haittaa ymmärretyksi tulemista), jonka jälkeen tauko ja seuranta 2-3 kk:n kuluttua. Seurantakäynnin pohjalta mahdollisesti uusi jakso ja seurantakäynti. Ellei edisty odotetusti, *tai huolta noussut päivähoidossa* siirrytään tehostetun tuen piiriin.

TEHOSTETTU TUKI:

Huomattavat pulmat vuorovaikutuksessa, artikulaatiossa ja/tai kielellisissä taidoissa ikätasoon verrattuna:

Tiivis terapia, *jossa 1-2 kuukauden tauko 2-3 kertaa vuodessa*, tänä aikana kuitenkin terapiaan liittyneitä kotiharjoituksia sopivassa määrin. Yhteistyötä päivähoidon ja muiden terapeuttien kanssa vanhempien luvalla (puhelinkeskustelut, käynnit ryhmätilannetta seuraamassa tarvittaessa, mahdolliset yhteistyö ja HOPS-palaverit)
Ellei edisty odotetusti, siirrytään erityisen tuen piiriin.

ERITYINEN TUKI:

Vaikea vuorovaikutuksen pulma, puheen epäselvyys (dyspraksia), vaikea-asteinen kielellinen erityisvaikeus. Jatkotutkimukset yleensä tarpeen *neuropsykologilla ja/ tai lastenneurologian poliklinikalla* kuntoutustyöryhmän kautta:

Säännöllinen terapia lyhyin tauoin joko omana toimintana tai lääkinnällisen kuntoutuksen päätöksellä siihen asti kunnes mahdollisesti siirtyy Kela:n kustannettavaksi.

Tiivis yhteistyö vanhempien, terapeuttien ja muun lähipiirin kanssa. Terapia voidaan toteuttaa tarpeen niin vaatiessa ainakin osaksi koti/päiväkotikäynteinä (huomioidaan vanhempien mahdollisuus kuljettaa lapsi päivähoidon ja terapiaihin, tarve nivoa terapia tiiviisti kodin/päiväkodin arkeen).

TUEN KOLMIPORTAINEN MALLI TOIMINTATERAPIASSA

Asiakkaat ohjautuvat toimintaterapeuteille pääsääntöisesti neuvoloista Lene-seulonnan, erityislastentarhanopettajien ja kouluilta erityisopettajien tai koulupsykologien arvioinnin pohjalta. *Arviointikäyntejä tarpeen mukaan 1-3, joiden pohjalta laaditaan kullekin yksilöllinen suunnitelma.*

YLEINEN TUKI:

Ikään nähden selvät pulmat hieno/visuomotoriikassa tai aisti-informaation käsittelyssä ja tarkkaavuuden tai vireystilansäätelyssä.

Käynneiltä perheille annetaan mukaan kirjallisena kotiin / päiväkotiin/kouluun ohjeita ja harjoituksia. Tapaamisia voidaan jatkaa harvakseltaan tai lyhyinä tiiviinä jaksoina tai vanhemmat itse varaavat uuden ajan tarpeen mukaan. Yhteistyötä tehdään lähes aina päiväkotiin ja kouluun puhelinkeskusteluissa tai käynteinä ryhmässä.

TEHOSTETTU TUKI: Huomattavat pulmat sensomotorisissa taidoissa, oman toiminnanohjauksessa ikätasoon tai tunteiden säätelyssä ikätovereihin verrattuna:

Alle 2.luokkalaisille tiivis terapia ostopalveluna 10-30 x vuoden aikana.

Toimintaterapiaa lapsille voidaan toteuttaa myös ryhmämuotoisena vastaanotolla terveyskeskuksessa. Toimintaterapeutti tekee tiivistä yhteistyötä vanhempien, päivähoidon ja koulun kanssa.

ERITYINEN TUKI:

Jatkotutkimukset yleensä tarpeen *neuropsykologilla ja/ tai lastenneurologian poliklinikalla* kuntoutustyöryhmän kautta:

Säännöllinen terapia lääkinnällisen kuntoutuksen päätöksellä siihen asti kunnes mahdollisesti siirtyy Kela:n kustannettavaksi. Terapia voi myös jatkua useamman vuoden lääkinnällisenä kuntoutuksena. 2.luokasta eteenpäin tarvitaan lääkinnällisen kuntoutuksen päätökseen erikoissairaanhoidon (lastenneurologia tai -psykiatria) suositus. Terapia joko vastaanotolla tai päiväkodilla/koululla. Huomioiden tavoitteet ja vanhempien mahdollisuudet kuljettaa. Tiivis yhteistyö vanhempien, terapeuttien ja muun lähipiirin kanssa. 2.luokasta eteenpäin toimintaterapiaa voidaan toteuttaa terveyskeskuksessa vastaanotolla ryhmämuotoisena ellei Kela myönnä toimintaterapiaa.

Äänekosken kaupunki/ Perusturva/ Vastaanottopalvelut

30.6.2016

TUEN KOLMIVAIHEINEN MALLI FYSIOTERAPIASSA

Asiakkaat ohjautuvat fysioterapeutille pääsääntöisesti lastenneuvolan Lene- seulonnan perusteella, päiväkodin henkilökunnan ohjaamana tai oma- aloitteisesti itse hakeutuen. Tulosyynä on yleensä karkeamotorinen viive, liikemallien poikkeavuus tai tuki- ja liikuntaelinten ongelma.

Yhteistyötä tehdään kaikissa tuen eri vaiheissa tarpeen mukaan lapsen perheen, lastenneuvolan terveydenhoitajien, päiväkodin henkilökunnan ja muiden erityistyöntekijöiden kanssa.

YLEINEN TUKI:

Fysioterapeutin vastaanotto on ohjaus - ja neuvontakäynti on yleensä 1-3 kertaa tarpeen mukaan. Vastaanotolla haastatellaan, havainnoidaan ja tehdään tarvittavat karkeamotoriset testit sekä tutkimukset arvioinnin tueksi. Näiden tietojen pohjalta suunnitellaan yhteistyössä jatkotoimenpiteet. Ikään nähden lievissä pulmissa päädytään usein kotiharjoitteluun ja seurantakäynteihin.

TEHOSTETTU TUKI:

Fysioterapeutin vastaanottokäynnin, erikoissairaanhoidon tai muun ammatillisen tahon suosittamana tarvittaessa päädytään sarjaluontoiseen lääkinälliseen kuntoutukseen, joka toteutetaan ensisijaisesti perusterveydenhuollossa yksilö- tai pienryhmä toimintana.

ERITYINEN TUKI:

Asiakkaat ohjautuvat joko suoraan erikoissairaanhoidosta, vammaispalvelun ohjaamana tai perusterveydenhuollosta. Perusterveydenhuollossa fysioterapia toteutetaan lääkinällisenä kuntoutuksena tutkimusten ja lisäselvittelyjen ajan. Kelan kuntoutusvastuun tullessa voimaan fysioterapia siirtyy yksityissektorille.

HUOLI LAPSESTA?

Pyynnön sosiaalihuollon tarpeen arvioinnista ja lastensuojeluilmoituksen vastaanottaa Äänekoskella lapsiperheiden palveluohjaaja, puhelin 0400 115 651. Voit myös aina kysyä ennakkoon neuvoa palveluohjaajalta, jos olet epävarma asiasta.

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jokaisella kuntalaisella on sosiaalihuoltolain mukaan oikeus tuen tarpeen arviointiin. Sosiaalityöntekijä tai palveluohjaaja arvioi tuen tarpeen kiireellisyyden ja aloittaa tarvittaessa palvelutarpeen arvioinnin. Arvioinnissa selvitetään perheen elämäntilanne, tuen tarve ja tarpeelliset palvelut. Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi tehdään sekä lastensuojeluasioissa että silloin, kun arvioidaan muiden palveluiden tarvetta.

Sosiaalipalveluilla edistetään sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta. Lisätietoja sosiaalipalveluista löytyy sosiaalihuoltolaista (11 §) ja Sosiaalihuoltolain soveltamisoppaasta.

Velvollisuus yhteydenottoon

Sosiaalihuoltolaki 35 §

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikunta-toimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamus-laitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kelan tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, **hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.**

Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydentilastaan tai turvallisuudestaan, **tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta on tehtävä viipymättä salassapitosäännösten estämättä.**

Palvelutarpeen arvioinnin jälkeen asiakas voi saada apua ja tukea neuvolan, päivähoidon ja koulun ohella myös palveluohjaajalta, sosiaalityöntekijältä, lapsiperheiden kotipalvelusta tai perhetyöstä. Lapsi, nuori tai perhe voi myös saada tukihenkilön tai -perheen. Tarvittaessa perhe ohjautuu palvelutarpeen arvioinnin perusteella lastensuojelun palveluihin.

Lastensuojeluilmoitus

Myös lastensuojeluilmoitus on pyyntö selvittää lapsen tilanne.

Voit ottaa yhteyttä aina, kun sinulla herää huoli oman lapsesi tai lähiympäristössä kasvavan lapsen hyvinvoinnista. Myös lapsi tai nuori voi itse ottaa yhteyttä ilmoituksen tekemiseksi, jos hän kokee turvallisuutta. Yksityishenkilö voi tehdä lastensuojeluilmoituksen nimettömänä.

Ilmoitusvelvolliset

Lastensuojelulaki 25 §

Jonkin seuraavista tahoista palveluksessa tai luottamustoimessa oleva, vastaavissa tehtävissä toimikiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva sekä kaikki terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia **salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä:**

- 1) sosiaali- ja terveydenhuolto tai lasten päivähoido;
- 2) opetustoimi;
- 3) nuorisotoimi;
- 4) poliisitoimi;
- 5) Rikosseuraamuslaitos;
- 6) palo- ja pelastustoimi;
- 7) sosiaalipalvelujen, lasten päivähoidon tai terveydenhuollon palvelujen tuottaja;
- 8) opetuksen tai koulutuksen järjestäjä;
- 9) seurakunta tai muu uskonnollinen yhdyskunta;
- 10) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 3 §:ssä tarkoitettu vastaanottokeskus tai järjestelykeskus;
- 11) hätäkeskustoimintaa harjoittava yksikkö;
- 12) koululaisten aamu- tai iltapäivätoimintaa harjoittava yksikkö;
- 13) Tulli;
- 14) rajavartiolaitos;
- 15) ulosottoviranomainen;
- 16) Kansaneläkelaitos.

Ilmoitusvelvollisen on lastensuojeluilmoituksen lisäksi tehtävä ilmoitus poliisille silloin, kun hän epäilee lapsen kohdistunutta seksuaalirikosta tai pahoinpitelyrikosta.

Lisätietoa:

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja>

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80391/05_17_Sosiaalihuoltolain%20soveltamisopas.pdf?sequence=1

Lomakkeet löytyvät kaupungin internetsivuilta sosiaalityön alta:

Yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi / lastensuojeluilmoitus

Lastensuojeluilmoitus (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sivuilla oleva lomake, jolla viranomainen tai kuntalainen voi tehdä lastensuojeluilmoituksen)

YHTEYDENOTTO SOSIAALIHUOLTOON TUEN TARPEEN ARVIOIMISEKSI
(Sosiaalihuoltolaki 35 § ja Lastensuojelulaki 25a §)

LASTENSUOJELUILMOITUS (Lastensuojelulaki 25 §)

Täytä lomake niiltä osin kuin sinulla on tiedossa! Lomakkeen voi täyttää sähköisesti tai käsin. Tulosta lomake ja lähetä osoitteeseen Äänekosken kaupunki, Sosiaalityö, PL 24, 44101 Äänekoski

Lapsen nimi	Henkilötunnus
Osoite	Puhelinnumero

Lapsi asuu äidin ☐ isän ☐ muun huoltajan kanssa	
Huoltajan/vanhemman nimi	Puhelinnumero
Huoltajan/vanhemman nimi	Puhelinnumero

Yhteydenoton tai lastensuojeluilmoituksen syy: mitä on tapahtunut, miksi lapsella on avun tarve, mistä olet huolissasi ja mitä on tehty lapsen tukemiseksi. Jatka tarvittaessa erilliselle liitteelle.

Onko lapsi tietoinen yhteydenotosta Kyllä ☐ Ei ☐	Onko lapsi antanut suostumuksensa Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa ☐
Lisätietoja	
Ovatko huoltajat tietoisia yhteydenotosta Kyllä ☐ Ei ☐	Ovatko huoltajat antaneet suostumuksensa Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa ☐
Lisätietoja	
Onko lapsi tietoinen lastensuojeluilmoituksesta Kyllä ☐ Ei ☐	Onko lapsi antanut suostumuksensa Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa ☐
Lisätietoja	
Ovatko huoltajat tietoisia lastensuojeluilmoituksesta Kyllä ☐ Ei ☐	Ovatko huoltajat antaneet suostumuksensa Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa ☐
Lisätietoja	

Päiväys, allekirjoitus ja nimen selvennys	Virka-asema/ammattinimike ja toimipaikka
Yhteystiedot (osoite, puhelin)	

ÄÄNEKOSKI
YHTEISTYÖSUUNNITELMA

Perhe, varhaiskasvatus/esiopetus ja sosiaalityö

(1.8.2016)

Peruste

- Lastensuojelulaki 36§ (avohuollon tukitoimi)
 Sosiaalihuoltolaki 46§ (hoidon ja huolenpidon turvaava päätös)

Lapsen henkilötiedot	Lapsen sukunimi ja etunimet	Syntymäaika ja henkilötunnus	
	Lapsen osoite (jos eri kuin hoitajalla)		
	Äidin suku- ja etunimet	hoitaja ☐	Puhelinnumero
	Osoite		
	Isän suku- ja etunimet	hoitaja ☐	Puhelinnumero
	Osoite		
	Muun hoitajan /perheen aikuisen yhteystiedot		
	Hoitajien / hoitajan perhesuhde (avioliitto, avoliitto, yhteishuoltajuus, yksinhuoltajuus)		
	Perheen muut lapset		
	Lapsen yhteydenpito muualla asuvaan vanhempaan		
☐ Annan luvan tietojen luovuttamiseen toiselle vanhemmalle, joka ei ole hoitaja.			
Varhaiskasvatus/esiopetus	Varhaiskasvatus-/esiopetuspaikka	Hoitosuhteen aloituspäivämäärä	
	Varhaiskasvatuksen/esiopetuksen yhteyshenkilö(t)	Yhteystiedot	

Varhaiskasvatukseen/ esiopetukseen liittyvät sopimukset	Lapsen päivittäinen sovittu hoitoaika
	Lapsen varhaiskasvatuksen/esiopetuksen aikataulu toimintavuoden aikana (esim. lomat)
	Kuka tuo ja hakee lapsen varhaiskasvatuksesta/esiopetuksesta, kenelle lupa luovuttaa lapsi
	Keneen yhteys, jos lasta ei tuoda/haeta sovittuun alkaen mennessä
	Menettelytapa, jos lapsen hakija on varhaiskasvatuksen/esiopetuksen henkilökunnan arvion mukaan kyvytön huolehtimaan lapsesta
Huoltajien näkemys lapsesta ja yhteistyöstä	Huoltajan kuvaus lapsesta
	Lapsen kasvuun, kehitykseen, oppimiseen tai terveydentilaan liittyvät huomiot
	Jos hoitosuhde alkanut, miten lapsi kokee varhaiskasvatuksen/esiopetuksen

Muuta huomioitavaa	
Yhteistyön jatkuminen	Seuraava tapaaminen, vastuuhenkilöt
Paikka ja aika	
Allekirjoitukset	Huoltaja(t)
	Varhaiskasvatuksen/esiopetuksen työntekijä(t)
	Sosiaalityöntekijä
	Perhetyöntekijä
	Muu(t) työntekijä(t)

SUUNNITELMAN ARVIOINTI

Yhteisesti sovittujen tavoitteiden arviointi	Toteutuminen
	Jatkosta sopiminen (tavoitteet, toimenpiteet)
Yhteistyön jatkuminen	Seuraava tapaaminen, vastuuhenkilöt
Paikka ja aika	
Allekirjoitukset	Huoltaja(t)
	Varhaiskasvatuksen/esilopetuksen työntekijä(t)
	Sosiaalityöntekijä
	Perhetyöntekijä
	Muu(t) työntekijä(t)

PERHE, VARHAISKASVATUS / ESIOPETUS, SOSIAALITYÖ

- Ohjeistus yhteistyölomakkeen käytölle (1.8.2016)

Perhettä tukevat palvelut

Perhettä tukevilla palveluilla tarkoitetaan kaikkia niitä toimia kunnan perus- ja erityispalveluissa, joilla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta.

Perhettä tukevien palveluiden kautta edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia seuraamalla ja kehittämällä kasvuolosuhteita sekä lasten ja nuorten palveluita. Siten kaikilla, jotka työskentelevät lasten ja perheiden kanssa, on vastuu heidän hyvinvoinnistaan ja tuen tarpeiden mahdollisimman varhaisesta tunnistamisesta.

Palvelut toteutuvat kunnan peruspalveluissa (äitiys- ja lastenneuvola sekä muu terveydenhuolto, varhaiskasvatus, opetus ja nuorisotyö), kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana. Erityistä tukea voidaan järjestää kunkin hallintokunnan sisällä tai hallintokuntien välisenä yhteistyönä. Tukea ja erityistä tukea tulee tarjota perheille mahdollisimman varhain tilanteissa, joissa vanhempien omat voimavarat ovat riittämättömät. (THL lapset, nuoret ja perheet / peruspalvelut / ehkäisevä lastensuojelu)

Varhaiskasvatus sosiaalihuoltolain mukaisena tukitoimena

Perheelle / lapselle voidaan tehdä päätös tai suositus varhaiskasvatuksesta asiakassuunnitelmassa tehdyn arvion pohjalta. Varhaiskasvatus voidaan katsoa välttämättömäksi lapsen huolenpidon, terveyden ja kehityksen kannalta (hoidon ja huolenpidon turvaava päätös SHL 46 §). Hoidon ja huolenpidon turvaavan päätöksen tekee aikuis- ja perhesosiaalityöntekijä.

Varhaiskasvatus lastensuojelun avohuollon tukitoimena

Lapsen ollessa lastensuojelun asiakkaana, tuki perustuu lastensuojelun asiakassuunnitelmaan. Päätöksen lastensuojelun avohuollon asiakkuudesta ja tarvittavista tukimuodoista tekee lastensuojelun sosiaalityöntekijä. (Avohuollon tukitoimet LsL 36§)

- Varhaiskasvatusta suositellaan avohuollon tukitoimena
 - > vanhempien jaksamisen tukeminen
 - > säännöllinen päivärytmi – arjen rutiinit

- > lapsen kasvuun, kehitykseen, oppimiseen liittyvät asiat
- > sosiaalisten suhteiden rikastaminen
- > muut mahdolliset syyt

Vastuunjako lapsen tullessa sosiaalityön läheteellä varhaiskasvatukseen

- > läheteestä selviää sosiaalityöntekijän yhteystiedot
- > lastentarhanopettaja ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään, keskustelussa sovitaan yhteistyötapaamisen ajankohta
- > sosiaalityö ilmoittaa asiakkaalle yhteistyötapaamisen ajankohdan
- > jos jo varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa olevasta lapsesta tehdään lastensuojeluilmoitus, sosiaalityö käynnistää palvelutarpeen arvioinnin (enintään 3 kk). Tarvittaessa sosiaalityöntekijä ottaa yhteyttä varhaiskasvatukseen / esiopetukseen sopiakseen yhteistyösuunnitelman tekemisestä.
- > varhaiskasvatuksen / esiopetuksen työntekijä voi tarvittaessa tiedustella asian edistymisestä palveluohjaajalta

- Yhteistyösuunnitelmassa asetetaan tavoitteet yhteiselle toiminnalle
- Suunnitelmasta annetaan kopiot kaikille osapuolille, arviointipalaverissa vain arvioinnin osuudesta (viimeinen sivu)
- Päivähoitosopimusta täytettäessä käydään turvallisuussuunnitelman mukaiset menettelytavat läpi kaikkien vanhempien kanssa - uhkaava käyttäytyminen / kyvyttömyys huolehtia lapsesta tulo- tai hakutilanteessa tai miten toimitaan, jos lasta ei haeta, kenelle lapsen voi luovuttaa jne
- Toimintaohjeet, jos lasta ei haeta; ensin tavoitellaan lapsen sukulaisia tai muita läheisiä, päiväkodin sulkemisajan jälkeen yhteys hätäkeskukseen
- Lapsen oikeus lomaan / lapsen oikeus varhaiskasvatukseen / esiopetukseen
 - > jokaisella lapsella on oikeus lomaan toimintavuoden aikana
 - > lapsella on myös oikeus hoitoon loma-aikoina, jos perheen / vanhempien / lapsen tilanteesta johtuen lapsen paras sitä edellyttää

- Lisätietoja
 - > lähiesimies
 - > palveluohjaaja / lapsiperheet puh. 0400 115 651

SUOSTUMUS

Tietojen antamiseen asiakasyhteistyöryhmälle
lapseni kuntoutusasian käsittelyä varten

Suostun siihen, että lapseni asioista neuvotellaan lastenkuntoutusryhmässä, jossa on mukana terveyskeskuksen, päivähoidon, koulun ja sosiaalitoimen sekä tarvittaessa.

_____ edustajat.

Annan myös luvan tietojen kirjaamiseen.

____ / ____ 20 ____

Lapsen nimi ja synt. aika

Huoltajan allekirjoitus

ESIOPETUKSEN OPPILAAN ASIOIDEN OHJAUTUMINEN MONIALAISEN TYÖRYHMÄN PALAVERIIN

1. Erityislastentarhanopettaja keskustele lastentarhanopettajan kanssa
 - keiden lasten asioita olisi syytä pohtia moniammatillisesti
 - keitä kuhunkin palaveriin kutsutaan (vain ne, jotka työskentelevät lapsen kanssa tai jonka ammattitaitoa palaverissa erityisesti tarvitaan)
2. Erityisopettajat kiertävät eskariryhmät helmikuussa ja kokoavat moniammatilliseen työryhmään tulevien lasten nimet
3. Erityisopettajat lähettävät näistä tiedoista koonnin koordinaattorille, joka aikatauluttaa palaverit ja lähettää aikataulut päiväkodeille, erityisopettajille ja psykologeille. Lastentarhanopettaja välittää aikataulutiedot vanhemmille ja palaveriin kutsutuille terapeuteille ja muille mahdollisille tahoille, jotka erityislastentarhanopettaja ja lastentarhanopettaja ovat suunnitelleet palaveriin kutsuttavan.
4. Monialaiset palaverit ovat tammikuun viimeisellä viikolla, pääsääntöisesti aamu- tai iltapäiväaikoja.
5. Näistä palavereista kirjatut muistiot lähetetään lastentarhanopettajalle, joka toimittaa ne huoltajille ja muille palavereissa olleille (ei psykologeille eikä koulun erityisopettajille tai muille koulun henkilökuntaan kuuluville).

MISSÄ TILANTEISSA ON TARPEEN TUODA LAPSEN ASIAT MONIALAISEN TYÖRYHMÄN PALAVERIIN?

- kun lapsi tarvitsee erityisiä opetusjärjestelyjä koulussa, jotka vaativat erityistä resurssointia
- kun on tarpeen pohtia, tarvitseeko lapsi koulunkäynnin aloittamiseen vahvempaa tukea kuin yleisopetuksen luokassa annettava tuki on
- kun lapsen koulunkäynnin aloittamista varten tarvitaan vielä lisätietoa, esim. psykologin tarkempia tutkimuksia (näissä tapauksissa kannattaa miettiä, voisiko psykologiin ottaa yhteyttä jo aiemmin, että olisi tarvittavat tutkimustiedot jo olemassa tässä vaiheessa)
- kun huoltajat tarvitsevat kasvatustyössään tukea, mutta eivät ole perheneuvolan asiakkaina, tällöin palaveriin kutsutaan mukaan koulukuraattori, jotta koulun oppilashuoltotyö voi alkaa mahdollisimman varhain

Monialaiseen työryhmään ei tarvitse tuoda sellaisia oppilasasioita, joissa riittää se, että lastentarhanopettaja ja koulun erityisopettaja ja luokanopettaja pitävät nivelpalaverin joko yhdessä huoltajien kanssa tai ilman huoltajia (heidän luvallaan).

OHJEET LAPSEN SYLISSÄ RAUHOITTAMISEEN

Lapsen suunnitelmalliseen rauhoittamiseen sylissä eli sylihoitoon turvaudutaan viimeisenä keinona silloin, kun lapsi ei kykene hallitsemaan tunteitaan eikä rauhoitu muilla keinoilla, joita on kokeiltu ennen sylihoitoa. Sylihoitoa käytetään siksi, jotta aikuinen voi omalla mielenrauhallaan rauhoittaa lasta. Sylihoitoa aloittavalla aikuisella on oltava rauhallinen mieli ja riittävästi aikaa lapsen rauhoittamiseen.

Sylihoidossa lasta tulisi pitää sylissä tiukasti mutta lempeästi. Lapsen raivoa ei kannata pelästyä, eikä lapsen vetoomuksiin kannata vastata. Helpointa on, jos aikuinen ei puhu lainkaan sylihoitoa antaessaan.

Sylihoito voi kestää kauankin, ja jos se lopetetaan liian aikaisin, lapsen voimakas tunnetila saattaa palata. Siksi sylihoitoon turvaudutaan silloin, kun siihen on riittävästi aikaa.

Sylihoidon tärkein vaihe on lapsen lohdutus. Siihen tulee varata paljon aikaa ja vähän puhetta, vaikkapa vain lasta silittelien. Pääasia on, että lapsi on saanut turvallisen kokemuksen ja on nähnyt, miten aikuinen kestää lapsen voimakkaan tunnetilan suuttumatta ja hylkäämättä lasta. Sylihoidon jälkeen lapsen kanssa käydään tilanne läpi lapsen tunteita ja näkemystä kunnioittavaan sävyyn. Sylihoidon jälkeen huolehditaan, ettei lapsi jää yksin.

Sylihoidosta sovitaan aina kirjallisesti vanhempien kanssa.

Rikoslaki ohjeistaa kiinnipitämisestä: kiinnipitäminen on viimeinen keino, johon saa ryhtyä vain, jos se on välttämätöntä. Toimenpiteen on oltava kokonaisuutena arvioiden puolustettavaa, kun otetaan huomioon lapsen käyttäytyminen ja tilanne muutoinkin. Kiinnipitämisen liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 ja 7 §:ssä. Rikoslain 4:6 §:n mukaan voimakeinoja käytettäessä saa turvautua vain sellaisiin tehtävän suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin, joita on pidettävä kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus sekä tilanne muutoinkin. Rikoslaki 4 luku 6 ja 7 §:ssä (Finlex)

LAPSEN RAUHOITTAMINEN SYLISSÄ

- kirjauskaavake

Lapsen nimi: _____

Varhaiskasvatuspaikka /- ryhmä:

Tapahtuma-aika ja - paikka: _____

Tapahtumaa edeltäneen tilanteen kuvaus: _____

Tapahtuman kuvaus ja toiminta: _____

Tapahtumaan osallistuneet aikuiset ja sen nähneet henkilöt: _____

Jatkotoimenpiteet: Ilmoitettu vanhemmille _____ kyllä _____ ei

Ilmoitettu muille tahoille _____ kyllä _____ ei

Kenelle? _____

Aika ja paikka: _____

Allekirjoitus (tilanteessa mukana olleet henkilöt):

Asiakirjaa säilytetään lukollisessa kaapissa ja arkistoidaan muiden lapsen liittyvien asiakirjojen kanssa.